

Spis treści

Przedmowa	V
Wykaz skrótów	XV
Rozdział I. Pojęcie i charakter podatku jako dochodu publicznego	1
§ 1. Dochody publiczne i ich klasyfikacja	1
§ 2. Definicja podatku	6
§ 3. Struktura podatku	9
§ 4. System podatkowy i klasyfikacja podatków	20
§ 5. Zasady systemu podatkowego	24
§ 6. Funkcje systemu podatkowego	27
Rozdział II. Standardy polskiego prawa podatkowego	29
§ 7. Źródła i zasady tworzenia prawa podatkowego	29
I. Uwagi ogólne	29
II. Źródła prawa podatkowego w Konstytucji RP	30
III. Ustawy podatkowe	35
IV. Rozporządzenia jako źródło prawa podatkowego	40
V. Miejscowe prawo podatkowe	44
VI. Zasady tworzenia prawa podatkowego w świetle Konstytucji RP	47
§ 8. System podatkowy i jego uwarunkowania	54
I. Tworzenie systemu podatkowego	54
II. Problem fiskalizmu podatkowego i granic opodatkowania	58
III. Społeczne postawy wobec systemu podatkowego	63
IV. Polski system podatkowy – spojrzenie praktyczne	67
Rozdział III. Ordynacja podatkowa – część materialna	75
§ 9. Zagadnienia ogólne	75
§ 10. Prawo o zobowiązaniach podatkowych	79
I. Obowiązek podatkowy	79
II. Zobowiązanie podatkowe i sposoby jego powstania	81
III. Struktura zobowiązania podatkowego	84
IV. Termin i zasady płatności podatków	87
V. Zaległości podatkowe	90
VI. Nadpłata podatku	94
VII. Preferencje podatkowe – ulgi w spłacie podatku	96
1. Uwagi ogólne	96
2. Problem klauzul generalnych i uznania administracyjnego	99
3. Aspekty proceduralne ulg w spłacie podatku	102
4. Ulgi w spłacie podatków a pomoc publiczna	103

VIII. Potrącenie podatkowe (kompensata podatkowa)	105
IX. Przeniesienie własności rzeczy lub praw majątkowych na rzecz Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego w zamian za zaległości w płatności podatków państwowych lub samorządowych	107
X. Pozostałe preferencje podatkowe	109
XI. Wygasanie zobowiązań podatkowych	110
XII. Zabezpieczenie zobowiązań podatkowych	111
1. Uwagi ogólne	111
2. Sposoby zabezpieczenia podatkowego w ustawie o postępowaniu egzekucyjnym w administracji	114
3. Sposoby zabezpieczenia podatkowego według Ordynacji podatkowej	115
4. Hipoteka i zastaw skarbowy – zagadnienia wstępne	116
5. Hipoteka podatkowa	117
6. Zastaw skarbowy	119
XIII. Odpowiedzialność za wykonanie zobowiązań podatkowych	121
1. Uwagi ogólne	121
2. Odpowiedzialność podatnika	122
3. Odpowiedzialność płatnika i inkasenta	124
4. Odpowiedzialność następców prawnych	125
5. Spadkobiercy jako następcy podatkowi	126
6. Sukcesorzy przekształceń i połączeń osób prawnych jako następcy podatkowi	127
7. Zapisobiercy jako następcy podatkowi	128
8. Odpowiedzialność osób trzecich	129
9. Rozwiedziony małżonek podatnika	132
10. Członek rodziny podatnika	132
11. Nabywca przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części	133
12. Odpowiedzialność za firmanctwo	134
13. Odpowiedzialność osób trzecich za zaległości podatkowe związane z władaniem nieruchomościami oraz wykorzystywaniem ich do prowadzenia działalności gospodarczej	135
14. Wspólnicy spółek osobowych	136
15. Członkowie zarządu spółek kapitałowych	137
16. Nowo powstała (nowo zawiązana) osoba prawna	138
17. Gwarant (poręczyciel) zobowiązania podatkowego	138
18. Odpowiedzialność związana z dostawą towarów wrażliwych	139
Rozdział IV. Ordynacja podatkowa – część procesowa	140
§ 11. Prawne aspekty kodyfikacji procedur podatkowych	140
§ 12. Zasady ogólne postępowania podatkowego	145
1. Katalog zasad ogólnych	146
1. Zasada praworządności, czyli legalizmu	146
2. Zasada prowadzenia postępowania w sposób budzący zaufanie do organów podatkowych	148
3. Zasada udzielania niezbędnych informacji i wyjaśnień o przepisach prawa podatkowego pozostających w związku z przedmiotem tego postępowania	150
4. Zasada prawdy obiektywnej	151
5. Zasada czynnego udziału strony w postępowaniu	153

6. Zasada przekonywania strony	154
7. Zasada szybkości postępowania	155
8. Zasada pisemności	156
9. Zasada dwuinstancyjności postępowania podatkowego	157
10. Zasada trwałości ostatecznych decyzji podatkowych	157
11. Zasada jawności postępowania wyłącznie dla stron	158
§ 13. Uczestnicy postępowania podatkowego	159
I. Organy podatkowe i ich właściwość	159
II. Właściwość instancyjna, rzeczowa i miejscowa państwowych i samorządowych organów podatkowych	160
III. Właściwość instancyjna, rzeczowa i miejscowa Ministra Finansów jako organu podatkowego	171
IV. Właściwość miejscowa organów orzekających o odpowiedzialności osób trzecich	173
V. Zasady ustalania właściwości miejscowej organu podatkowego w przypadku zmiany miejsca zamieszkania lub siedziby podatnika w trakcie roku podatkowego	174
VI. Spory o właściwość organów podatkowych	175
§ 14. Wyłączenie pracownika organu podatkowego oraz organu podatkowego	177
§ 15. Strona i podmioty uprawnione do uczestnictwa w postępowaniu na prawach strony	181
§ 16. Ogólne instytucje procesowe i czynności materialno-techniczne postępowania podatkowego	186
I. Załatwianie spraw	186
II. Doręczenia	191
III. Wezwania	196
IV. Przywrócenie terminu	199
V. Metryka, protokoły i adnotacje (czynności materialno-techniczne)	200
VI. Udostępnianie akt stronie postępowania	201
VII. Zawieszenie postępowania podatkowego	202
VIII. Kary porządkowe	204
IX. Koszty postępowania	205
§ 17. Przebieg postępowania podatkowego (tryb zwyczajny i tryby nadzwyczajne)	206
I. Tryb zwyczajny postępowania podatkowego	208
1. Wszczęcie postępowania	208
2. Postępowanie wyjaśniające (dowodowe)	214
3. Przesłuchanie świadka	218
4. Rozprawa	226
5. Decyzje i postanowienia oraz zwyczajne środki odwoławcze	227
6. Wygaśnięcie decyzji	232
7. Postanowienie	233
8. Odwołanie	233
9. Zażalenia	236
II. Nadzwyczajne tryby wzruszenia decyzji ostatecznej	236
1. Wznowienie postępowania	236
2. Stwierdzenie nieważności decyzji podatkowej	238
3. Uchylenie lub zmiana decyzji ostatecznej	240

Rozdział V. Inne rodzaje postępowań w sprawach podatkowych	242
§ 18. Interpretacje przepisów prawa podatkowego	242
§ 19. Postępowanie w sprawie porozumień w sprawach ustalania cen transakcyjnych	250
§ 20. Czynności sprawdzające	255
§ 21. Kontrola podatkowa	257
§ 22. Wymiana informacji podatkowych z innymi państwami	264
§ 23. Postępowanie w sprawie wydawania zaświadczeń	271
Rozdział VI. Pośrednie podatki państwowe	274
§ 24. Podatek od towarów i usług	274
I. Zagadnienia teoretyczne	274
1. Geneza i rozwój ogólnych podatków obrotowych	274
2. Rozwój ogólnego podatku obrotowego w Polsce	277
3. Formy ogólnego podatku obrotowego	279
4. Formy podatku od wartości dodanej	282
5. Podstawowe cechy konstrukcji obowiązującego podatku od wartości dodanej	285
6. Źródła prawa w zakresie podatku od towarów i usług	288
II. Zakres podmiotowy podatku	291
1. Podatnik	291
2. Płatnik	295
3. Przedstawiciel podatkowy	296
4. Organy podatkowe	297
III. Zakres przedmiotowy podatku	299
1. Uwagi ogólne	299
2. Odpłatna dostawa towarów na terytorium kraju	301
3. Odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju	303
4. Eksport i import towarów	304
5. Wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów (WNT) i wewnątrzwspólnotowa dostawa towarów (WDT)	306
6. Zwolnienia	308
IV. Podstawa opodatkowania	310
V. Stawki podatku	312
VI. Obowiązek podatkowy i zobowiązanie podatkowe	315
VII. Odliczenie i zwrot podatku naliczonego	317
VIII. Obowiązki podatników	320
IX. Procedury szczególne	326
§ 25. Podatek akcyzowy	329
§ 26. Podatek od gier	344
I. Zagadnienia teoretyczne	344
II. Zakres podmiotowy opodatkowania	347
III. Zakres przedmiotowy opodatkowania	348
IV. Podstawa opodatkowania i stawki podatku	350
V. Obowiązki podatników	352
VI. Dopłaty	353

Rozdział VII. Bezpośrednie podatki państwowe	355
§ 27. Teoretyczne modele opodatkowania dochodów osób fizycznych	355
I. Koncepcje zakresu podmiotowego podatku dochodowego	355
II. Koncepcje zakresu przedmiotowego podatku dochodowego	357
III. Koncepcje funkcji (celów) podatku dochodowego	358
§ 28. Podatek dochodowy od osób fizycznych	359
I. Uwagi ogólne	359
II. Podmiotowy zakres opodatkowania	360
1. Status rezydenta i nierezydenta	360
2. Stan cywilny i rodzina jako przesłanka zmiany zasad opodatkowania	363
3. Opodatkowanie wspólników spółek osobowych i spółki cywilnej	367
4. Wyłączenia podatkowe	368
III. Przedmiotowy zakres opodatkowania	369
1. Przychód	369
2. Koszty	370
3. Dochód i strata	373
IV. Przegląd najważniejszych kategorii przychodów objętych podatkiem dochodowym	373
1. Przychody ze stosunku pracy	373
2. Przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej	374
3. Przychody z działalności wykonywanej osobiście	376
4. Przychody z działów specjalnych produkcji rolnej	376
5. Przychody ze sprzedaży nieruchomości	377
6. Przychody ze sprzedaży ruchomości	378
7. Przychody kapitałowe	378
8. Przychody z giełdy	378
9. Przychody z najmu lub dzierżawy	378
10. Przychody z praw autorskich	378
11. Pozostałe przychody objęte podatkiem dochodowym	379
V. Zwolnienia podatkowe	380
VI. Technika obliczania podatku dochodowego od osób fizycznych	380
VII. Ulgi w podatku dochodowym od osób fizycznych	382
VIII. Formalności podatkowe	385
§ 29. Uproszczone formy podatku dochodowego od osób fizycznych	387
I. Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych	387
1. Oświadczenie o wyborze formy opodatkowania	388
2. Zakres podmiotowy	389
3. Przedmiot opodatkowania i stawki podatkowe	390
4. Tryb i warunki płatności	391
II. Zryczałtowany podatek dochodowy od przychodów osób duchownych	391
§ 30. Podatek dochodowy od osób prawnych	393
I. Geneza i charakter podatku dochodowego od osób prawnych	393
II. Zakres podmiotowy podatku dochodowego od osób prawnych	395
III. Zakres przedmiotowy podatku dochodowego od osób prawnych	400
IV. Zwolnienia przedmiotowe	409
V. Podstawa opodatkowania i ulgi ją korygujące	410
VI. Skala i stawki podatkowe	413
VII. Tryb płatności podatku dochodowego od osób prawnych	416

§ 31. Podatek tonażowy	418
I. Zakres podmiotowy	420
II. Zakres przedmiotowy	420
III. Podstawa opodatkowania i wysokość podatku	421
IV. Pobór podatku	422
§ 32. Podatek od wydobycia niektórych kopalin	423
Rozdział VIII. Podatki samorządowe	431
§ 33. Opodatkowanie nieruchomości	431
I. Uwagi wstępne	431
II. Podatek od nieruchomości	435
1. Podmiot opodatkowania	435
2. Przedmiot opodatkowania	436
3. Zwolnienia w podatku od nieruchomości	437
4. Podstawa opodatkowania i stawki podatkowe	438
5. Tryb i warunki płatności	439
III. Podatek rolny	440
1. Zakres podmiotowy	440
2. Przedmiot opodatkowania	441
3. Zwolnienia	442
4. Podstawa opodatkowania oraz stawki podatkowe	443
5. Ulgi w podatku rolnym	446
6. Tryb i warunki płatności	448
IV. Podatek leśny	449
1. Przedmiot opodatkowania	449
2. Podmiot opodatkowania	449
3. Podstawa opodatkowania i stawki podatkowe	450
4. Zwolnienia	450
5. Tryb i warunki płatności	451
§ 34. Podatek od spadków i darowizn	451
I. Geneza podatku	451
II. Modele podatku	454
III. Zakres opodatkowania	455
IV. Zwolnienia z opodatkowania	458
V. Obowiązek podatkowy	461
VI. Podstawa opodatkowania	462
VII. Skala podatkowa	466
VIII. Ulga mieszkaniowa	467
IX. Zasady płatności	469
§ 35. Podatek od czynności cywilnoprawnych	470
§ 36. Karta podatkowa	476
I. Istota ryczałtu jako uproszczonej formy opodatkowania	476
II. Zakres opodatkowania	477
III. Zasady płatności	479
§ 37. Podatek od środków transportowych	481
Rozdział IX. Międzynarodowe prawo podatkowe	484
§ 38. Zakres i pojęcie międzynarodowego prawa podatkowego	484
§ 39. Międzynarodowe podwójne opodatkowanie i sposoby jego eliminacji	485

§ 40. Umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania	490
I. Status prawny i znaczenie umów o unikaniu podwójnego opodatkowania	490
II. Zakres przedmiotowy i podmiotowy umów o unikaniu podwójnego opodatkowania	495
III. Zasady rozdziału roszczeń podatkowych w umowach o unikaniu podwójnego opodatkowania	500
IV. Postanowienia szczególne umów o unikaniu podwójnego opodatkowania	509
§ 41. Prawo UE a bilateralne umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania	515
§ 42. Raje podatkowe	518
§ 43. Inne podatkowe umowy międzynarodowe	523
I. Konwencja Arbitrażowa	523
II. Konwencja o wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach podatkowych	525
Rozdział X. Prawo podatkowe Unii Europejskiej	528
§ 44. Wprowadzenie do prawa podatkowego UE	528
I. Źródła prawa UE	528
II. Zasada niedyskryminacji i zakaz protekcjonizmu podatkowego	532
§ 45. Harmonizacja podatków pośrednich	536
I. Podatek od wartości dodanej	536
II. Podatek akcyzowy	541
a) dyrektywa horyzontalna odgrywająca kluczową rolę dla systemu podatku akcyzowego	542
b) dyrektywy strukturalne, dotyczące harmonizacji struktur poszczególnych wyrobów akcyzowych	542
III. Podatki pośrednie od gromadzenia kapitału	543
§ 46. Harmonizacja podatków bezpośrednich	545
I. Cechy harmonizacji podatków bezpośrednich	545
II. Dyrektywy odnoszące się do opodatkowania dochodów osób prawnych	546
III. Dyrektywa w sprawie opodatkowania dochodów z oszczędności w formie wypłacanych odsetek	556
IV. Inne inicjatywy UE dotyczące podatków bezpośrednich	559
1. Wspólna skonsolidowana podstawa podatkowania (CCCTB)	559
2. Agresywne planowanie podatkowe	561
3. Zapobieganie podwójnemu opodatkowaniu spadków	562
4. Pozostałe inicjatywy podatkowe	564
§ 47. Wymiana informacji. Współpraca w sprawach podatkowych w UE	564
I. Ogólna charakterystyka współpracy w sprawach podatkowych	564
II. Wymiana informacji oraz pomoc w zakresie doręczeń pism urzędowych w podatku od wartości dodanej	565
III. Wymiana informacji oraz pomoc w zakresie doręczeń pism urzędowych w podatku akcyzowym	566
IV. Wymiana informacji oraz pomoc w zakresie doręczeń pism urzędowych w podatkach bezpośrednich	567
V. Współpraca w zakresie poboru zobowiązań podatkowych	570

Rozdział XI. Kontrola skarbowa	572
§ 48. Zagadnienia ogólne	572
§ 49. Zakres przedmiotowy i podmiotowy kontroli skarbowej	573
I. Zakres podmiotowy	575
§ 50. Struktura organizacyjna kontroli skarbowej	576
I. Uprawnienia kontroli skarbowej oraz zasady użycia środków przymusu bezpośredniego i broni palnej	578
II. Wywiad skarbowy	579
Rozdział XII. Parapodatki	581
§ 51. Pojęcie i cechy opłat oraz parapodatków	581
§ 52. Opłata skarbowa	582
§ 53. Opłaty lokalne	584
I. Uwagi ogólne	584
II. Opłata targowa	585
III. Opłata miejscowa oraz opłata uzdrowskowa	586
IV. Opłata od posiadania psów	588
§ 54. Opłata planistyczna	589
§ 55. Opłata adiacencka	590
§ 56. Opłata eksploatacyjna oraz inne opłaty geologiczne	592
§ 57. Opłaty w prawie wodnym	594
Indeks rzeczowy	595